



REPUBLIKA HRVATSKA

NACRT PRORAČUNSKOG PLANA
REPUBLIKE HRVATSKE ZA
2025. GODINU

STUDENI 2024.

Sadržaj

Sadržaj	I
Popis tablica	I
Popis grafikona	I
1. UVOD	2
2. MAKROEKONOMSKA KRETANJA I IZGLEDI	4
2.1. Makroekonomska kretanja u 2024.	5
2.2. Makroekonomski izgledi u 2025.....	6
2.3. Rizici makroekonomskih projekcija	10
3. PRORAČUN OPĆE DRŽAVE I JAVNI DUG	11
3.1. Okvir i ciljevi fiskalne politike	11
Porezna reforma.....	13
Proljetni (6.) i jesenski (7.) paket mjera Vlade RH.....	15
za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena.....	15
3.2. Proračun opće države u 2024. godini	17
3.3. Proračun opće države u 2025. godini	18
PRILOZI	21
VEZA NACRTA PRORAČUNSKOG PLANA I SPECIFIČNIH PREPORUKA VIJEĆA EU ZA REPUBLIKU HRVATSKU	25

Popis tablica

<i>Tablica 2.1. Projekcija bruto domaćeg proizvoda</i>	6
<i>Tablica 2.2. Kretanja na tržištu rada</i>	7
<i>Tablica 2.3. Kretanje cijena</i>	8

Popis grafikona

<i>Grafikon 1: Kretanje javnog duga 2018. - 2025.</i>	12
--	----



1. UVOD

Od 1. siječnja 2023. godine Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: RH) postala je punopravna članica europodručja, a euro službena valuta i zakonsko sredstvo plaćanja na teritoriju RH. Time RH ima pravo i dužnost sudjelovati u postupcima praćenja i koordinacije ekonomske politike zemalja članica europodručja. Sukladno Uredbi (EU) br. 473/2013¹, oni uključuju izradu i dostavu nacrtu proračunskog plana za iduću godinu Europskoj komisiji (dalje u tekstu: EK) te Euroskupini. EK potom procjenjuje nacрте proračunskih planova država članica, a njihovu ocjenu potrebno je uzeti u obzir pri donošenju nacionalnog prijedloga proračuna.

U jesen 2022. godine, iako nije bila u zakonskoj obvezi, temeljem konzultacija s EK, RH je po prvi puta dostavila Nacrt proračunskog plana za 2023. godinu – ujedno i prvu godinu punopravnog članstva u europodručju, kao izraz političke predanosti i spremnosti na sudjelovanje u koordinaciji te usklađivanju zajedničkih fiskalnih politika zemalja članica europodručja, posebice u uvjetima energetske krize i agresije na Ukrajinu. Nacrt proračunskog plana RH za 2024. godinu bio je prvi nacrt koji je Vlada RH u listopadu 2024. godine dostavila EK u svojstvu punopravne članice europodručja, a takva praksa nastavlja se i ovogodišnjim Nacrtom proračunskog plana RH za 2025. godinu.

Revidirani Okvir za ekonomsko upravljanje Europskom unijom koji donosi niz novina, stupio je na snagu 30. travnja 2024. Primjerice, umjesto programa stabilnosti koji se izrađivao na godišnjoj razini, države članice obvezne su izrađivati nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan za razdoblje od 4 godine te potom na godišnjoj razini izvještavati o njegovoj provedbi. Spomenuti plan objedinjuje putanju fiskalne prilagodbe u svrhu ostvarenja fiskalnih ciljeva kao i reforme te investicije koje je potrebno ostvariti. Nadalje, fokus fiskalnog nadzora od sada je putanja neto-rashoda umjesto dosad korištenog srednjoročnog fiskalnog cilja.

U tom smislu, EK ističe kako će nacrt proračunskog plana (za zemlje članice europodručja) biti ključni dokument u praćenju provedbe Preporuka Vijeća EU kojima će se usvojiti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi. Nacrt proračunskog plana će pritom predstaviti konkretne mjere na prihodnoj i rashodnoj strani za nadolazeću godinu u svrhu ostvarenja putanje neto-rashoda definirane Preporukama Vijeća EU odnosno nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom. Stoga je nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan moguće promatrati kao dokument političke i strateške prirode, dok je nacrt proračunskog plana komplementarni dokument operativnog i tehničkog karaktera.

Iako u procesu revizije Okvira za ekonomsko upravljanje Europskom unijom (dalje u tekstu: EU), Uredba (EU) br. 473/2013² nije izmijenjena, fokus na neto-rashode (sukladno novoj Uredbi (EU) br. 2024/1263³) iziskivao je manje prilagodbe u podatkovnim zahtjevima nacrtu proračunskog plana u

¹Uredba (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o zajedničkim odredbama za praćenje i procjenu nacrtu proračunskih planova i osiguranju smanjenja prekomjernog deficita država članica u europodručju.

² Vidjeti pod točkom 1.

³ Uredba (EU) br. 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

koordinaciji s EK, kako bi bio usklađen s revidiranim okvirom odnosno nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom.

Nacrt proračunskog plana stoga je pripremljen sukladno Smjernicama o formatu i sadržaju nacrtu proračunskog plana, ekonomskog partnerstva te izvješća o izdavanju duga (*Guidelines on the format and the content of draft budgetary plans, economic partnership programmes and debt issuance reports*), Uputama EK za izradu nacrtu proračunskog plana (*Information Requirements for Member States' Draft Budgetary Plans*) iz travnja ove godine kao i konzultacijama s EK. Uvažava odredbe Zakona o proračunu kao i Pakta o stabilnosti i rastu te uzima u obzir i najnovije Preporuke Vijeća EU za RH, aktivnosti predviđene Nacionalnim planom za oporavak i otpornost te Višegodišnjim financijskom okvirom, kao i odredbe revidiranog Okvira za ekonomsko upravljanje EU te pokazatelje i mjere definirane Nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom RH za razdoblje 2025. – 2028.

Makroekonomske projekcije na kojima se temelji Nacrt proračunskog plana za 2025. godinu predstavljene su Povjerenstvu za fiskalnu politiku 31. listopada, koje ih je službeno i potvrdilo 8. studenoga 2024. godine. Usvajanje ovog dokumenta očekuje se na sjednici Vlade RH 14. studenoga 2024. Izračuni i projekcije u Nacrtu proračunskog plana za 2025. godinu temelje se na makroekonomskim i fiskalnim podacima dostavljenim Eurostat-u 30. rujna 2024. u okviru jesenskog izvješća o proceduri prekomjernog proračunskog manjka i razini duga opće države. Dokument je pripremljen prema pravilima statističke metodologije EU (ESA 2010) za obuhvat opće države.

2. MAKROEKONOMSKA KRETANJA I IZGLEDI

Makroekonomski okvir opisan u ovom poglavlju sastavljen je u listopadu ove godine. Vanjske pretpostavke za izradu makroekonomskih projekcija preuzete su iz najnovijih projekcija Europske središnje banke⁴(u nastavku teksta: ESB), Međunarodnog monetarnog fonda⁵ i *Consensus Economics-a*⁶.

ESB je korigirao projekcije svjetskog gospodarskog rasta blago na više u 2024. te narednim godinama, dok su projekcije inflacije nepromijenjene u usporedbi s prethodnim projekcijama iz lipnja. Nakon rasta svjetske gospodarske aktivnosti od 3,5% u 2023., prema posljednjim projekcijama ESB-a očekuje se nastavak svjetskog gospodarskog rasta po istoj stopi od 3,4% u 2024. i 2025. godini (revizija od +0,1 i -0,1 postotni bod u odnosu na projekciju iz lipnja). Nakon rasta svjetske trgovine u 2023. godini od samo 1,0%, očekuje se njezino ubrzavanje na 3,1% u 2024. te 3,4% u 2025. uslijed povoljnijih ekonomskih uvjeta, uz snižavanje kamatnih stopa nakon razdoblja intenzivnog rasta radi suzbijanja inflacije. Razdoblje povišene neizvjesnosti oko ostvarenja navedenih projekcija se nastavlja te prevladavaju negativni rizici.

U 2024. prognozira se cijena nafte tipa Brent na razini 82,7 dolara po barelu, dok se u 2025. godini očekuje pad cijena na razinu od 74,7 dolara po barelu, što predstavlja smanjenje od 9,6%. Iako stope inflacije diljem svijeta usporavaju uslijed smanjenja cijena energije i hrane, temeljna inflacija koja isključuje navedene komponente još uvijek se nalazi na povišenim razinama. Prema projekcijama *Consensus Economics-a* očekuje se daljnje usporavanje inflacije u europodručju na razinu od 1,9% u 2025. godini. Zamjetan je trend smanjenja referentnih kamatnih stopa od strane središnjih banaka. Predviđa se da će prosječni tečaj eura prema američkom dolaru iznositi 1,1 USD/EUR tijekom projekcijskog razdoblja.

⁴ *ECB staff macroeconomic projections for the euro area, September 2024.*

⁵ *World Economic Outlook, October 2024.*

⁶ *Consensus Forecasts – Eastern Europe i G-7 & Western Europe.*

2.1. Makroekonomska kretanja u 2024.

Nakon recesije izazvane pandemijom koronavirusa u 2020. godini, hrvatsko gospodarstvo zabilježilo je brz i snažan oporavak po visokim i usporavajućim stopama rasta BDP-a u naredne tri godine, zaključno s 3,3% u 2023., iako je tada rast bio ograničen padom inozemne potražnje. U 2022. i 2023. godini ekonomska aktivnost odvijala se u izraženo inflatornim uvjetima kao posljedica šoka izazvanog poremećajima u svjetskim opskrbnim lancima. I u 2024. godini RH nastavlja bilježiti stope gospodarskog rasta među najvišim u europodručju, dok je inflacijska dinamika znatno ublažena u odnosu na prethodne dvije godine te nastavlja usporavati. Tako je hrvatski BDP u prvih šest mjeseci ove godine snažno povećan po međugodišnjoj stopi od 3,8%. Najveći doprinos rastu BDP-a stigao je od osobne potrošnje, koja je rasla po stopi od 5,5%, te bruto investicija u fiksni kapital s međugodišnjom stopom rasta od 10,4%. Blagi pozitivan doprinos ekonomskom rastu u prvih šest mjeseci došao je i od izvoza roba te državne potrošnje. S druge strane, negativan doprinos povećanju BDP-a, osim uvoza roba i usluga, zabilježio je i izvoz usluga, pod utjecajem snažnog pada izvoza usluga izuzev putovanja u prvih šest mjeseci, a u manjoj mjeri i kategorija promjene zaliha. Povoljna ostvarenja u domaćem gospodarstvu u dosadašnjem dijelu godine zabilježena su u uvjetima globalnog usporavanja rasta cijena i smanjivanja referentnih kamatnih stopa, i dalje prigušene dinamike inozemne potražnje te poprilično izražene neizvjesnosti u pogledu budućih ekonomskih, ali i širih društveno-političkih kretanja u vanjskom okruženju.

Promatramo li dosad objavljene visoko-frekventne pokazatelje za drugu polovicu godine, promet u trgovini na malo je u trećem tromjesečju 2024. nastavio bilježiti povoljna kretanja te je rastao po stopi od 6,9% u odnosu na isto razdoblje 2023. Obujam industrijske proizvodnje u trećem tromjesečju 2024. bilježi međugodišnji rast od 0,3%, nakon izraženog pada u prva dva tromjesečja. Međugodišnji rast obujma građevinskih radova dodatno je ubrzao u srpnju i kolovozu na prosječnu stopu od 17,5%. Broj turističkih noćenja u komercijalnom smještaju stagnirao je na međugodišnjoj razini u trećem tromjesečju 2024. Na tržištu rada nastavljena su povoljna kretanja te je broj osiguranika mirovinskog osiguranja u trećem tromjesečju 2024. godine prosječno rastao po visokoj međugodišnjoj stopi od 3,7%, da bi u listopadu dodatno ubrzao dinamiku na 3,8%, dok je administrativna stopa nezaposlenosti u trećem tromjesečju po prvi put u povijesti pala ispod 5%. Spomenimo ovdje da anketni podaci o potražnji za radom ipak ukazuju da je njezin vrh već dostignut. Podaci ankete o radnoj snazi ukazuju na još povoljnija kretanja zaposlenosti i radne snage. Pod utjecajem pojačane gospodarske aktivnosti, zatim strukturnih manjkova pojedinih profila radnika, povišene inflacije, kao i administrativnih odluka te rasta plaća u javnom sektoru, plaće zaposlenih u pravnim osobama kroz čitavu 2023. i 2024. godinu rastu dosad nezabilježeno snažnom dinamikom. Anketni podaci o raspoloženju ekonomskih subjekata ukazuju na očekivani nastavak snažnog rasta zaposlenosti u nadolazećim mjesecima, kao i dalje prisutne značajne manjkove radne snage. Tijekom 2024. godine bilježi se usporavanje inflacije potrošačkih cijena koja je u drugom dijelu godine prosječno iznosila 1,9%. Trend postupnog usporavanja vidljiv je kod svih komponenti inflacije potrošačkih cijena, pri čemu je najniža inflacija, odnosno pad cijena, primjetan kod cijena energije, dok je i nadalje prisutan nešto izraženiji rast cijena usluga te prerađenih prehrambenih proizvoda. Također, posljednjih mjeseci stopa inflacije bila bi i niža da nije iznova zabilježeno određeno ubrzanje rasta cijena hrane.

Ukratko opisani najnoviji visokofrekventni makroekonomski pokazatelji, kao i pokazatelji raspoloženja ekonomskih subjekata, te najrecentnije prognoze za svjetsko gospodarstvo upućuju na nastavak povoljnog kretanja gospodarske aktivnosti u drugom dijelu godine te rast BDP-a od 3,6% u čitavoj 2024.

Ovakva prognoza odražava poboljšane izgleda rasta svjetskog gospodarstva te dinamiziranje vanjskotrgovinske razmjene, uz pozitivan utjecaj usporavajuće inflacije koja podupire kretanje realnih dohodaka, očekivanog povoljnijeg ekonomskog raspoloženja i poboljšanih financijskih uvjeta. Hrvatski gospodarski rast u 2024. temeljen je na snažnom doprinosu domaće potražnje, prvenstveno osobne potrošnje, a nakon toga i bruto investicija u fiksni kapital. Realni rast osobne potrošnje odražava još izraženiji realni rast raspoloživog dohotka sektora kućanstava, koji u 2024. počiva na iznimno velikom doprinosu naknada zaposlenicima, iako se ističe također i rekordan doprinos socijalnih naknada. Bruto investicije u fiksni kapital odražavaju tek neznatno brži rast investicija privatnog sektora u usporedbi s javnim sektorom, uz dominantan doprinos investicija u građevinsku djelatnost. Najveći doprinos rastu državne potrošnje dolazi od intermedijarne potrošnje, tek neznatno niži od naknada zaposlenicima, koji proizlazi iz izraženog rasta zaposlenosti na razini opće države, a prate ih doprinos socijalnih naknada u naravi te doprinos potrošnje fiksnog kapitala. Nakon snažnog pada u 2023. godini, kretanje izvoza roba u 2024. odražava umjereni oporavak inozemne potražnje, ali i povećanje udjela na izvoznim tržištima roba, nakon što je prošle godine smanjena inozemna potražnja, a još intenzivnije udio na inozemnim tržištima. Pad izvoza usluga odnosi se na snažno realno smanjenje izvoza usluga izuzev putovanja te tek blago realno smanjenje kategorije putovanja (koja čini većinu izvoza usluga) uslijed umjerenog realnog pada prosječne potrošnje po stranom turistu te blagog rasta broja noćenja stranih turista. Unatoč elastičnosti uvoza roba i usluga u odnosu na konačnu potražnju tek blago iznad jedinične te opisanoj slaboj dinamici izvoza roba i usluga koji uključuje visoko zastupljen uvozni sadržaj, doprinos neto inozemne potražnje u 2024. bit će negativan. Slab negativan doprinos gospodarskom rastu očekuje se i od kategorije promjena zaliha, a nakon već izraženog negativnog doprinosa u 2023.

Opisana projekcija rasta BDP-a od 3,6% u 2024. je za 0,8 postotnih bodova više u odnosu na projekciju iz listopada 2023. (u okviru Nacrta proračunskog plana RH 2024.). Ovakva razlika ogleda se, prije svega, u osjetno većem pozitivnom doprinosu rastu BDP-a od strane bruto investicija u fiksni kapital te osobne potrošnje, što donekle ublažava posljedično snažniji rast uvoza roba i usluga. Blago brže sada rastu i izvoz roba te državna potrošnja. S druge strane, izvoz usluga karakterizira izražen negativan doprinos rastu BDP-a, nasuprot pozitivnom doprinosu u prognozama iz listopada 2023. Uslijed snažnog pozitivnog doprinosa rastu indeksa potrošačkih cijena od strane temeljne inflacije, omanjeg doprinosa kategorije hrane (bez alkoholnih pića i duhanskih proizvoda) te neznatno negativnog doprinosa kategorije energije, stopa inflacije iznositi će 2,9%, nešto niže od predviđanja iz listopada 2023. Na naglašeno višu stopu rasta deflatora BDP-a od deflatora osobne potrošnje u 2024. posebno utječe iznimno visoka stopa rasta deflatora državne potrošnje, kao rezultat reforme sustava plaća u državnom i javnom sektoru, ali u manjoj mjeri i povišena stopa rasta deflatora investicija, kao i nadalje visoka pozitivna promjena uvjeta razmjene, a prvenstveno u slučaju razmjene usluga.

2.2. Makroekonomski izgledi u 2025.

Nastavno na opisana domaća gospodarska kretanja te ekonomska očekivanja za međunarodno okružje, a uzimajući u obzir i pokazatelje raspoloženja gospodarskih subjekata, u drugom dijelu 2024. te u 2025. godini predviđa se nastavak povoljne dinamike gospodarskog rasta, iako postupno usporavajućom dinamikom, u kontekstu otvorenog pozitivnog jaza proizvodnje. Tako će u 2025. BDP rasti stopom od 3,2%, nešto slabijom nego ove godine, u uvjetima očekivanog stabilnog globalnog

ekonomskog rasta te ubrzanja vanjskotrgovinske razmjene, kao i relativno brzog završetka procesa potpune normalizacije inflatornih kretanja, uz postupno opuštanje međunarodnih uvjeta financiranja.

Tablica 2.1. Projekcija bruto domaćeg proizvoda

	2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.
BDP - realni rast (%)	3,3	3,6	3,2
Osobna potrošnja	3,0	5,7	3,7
Državna potrošnja	7,1	3,5	3,2
Bruto investicije u fiksni kapital	10,1	9,4	4,1
Izvoz roba i usluga	-2,9	0,4	2,6
Izvoz roba	-9,6	4,3	3,6
Izvoz usluga	4,0	-3,0	1,7
Uvoz roba i usluga	-5,3	4,7	3,4
Uvoz roba	-7,3	4,6	3,4
Uvoz usluga	8,4	5,6	3,6
Doprinosi rastu BDP-a (postotni bodovi)			
Domaća potražnja	5,5	6,2	3,7
Promjena zaliha	-3,9	-0,3	0,0
Neto inozemna potražnja	1,7	-2,4	-0,5
Doprinosi rastu BDP-a (postotni bodovi)			
Osobna potrošnja	1,8	3,3	2,1
Državna potrošnja	1,5	0,8	0,7
Bruto investicije u fiksni kapital	2,2	2,1	0,9
Izvoz roba i usluga	-1,7	0,2	1,3
Uvoz roba i usluga	3,5	-2,6	-1,8

Napomena: Podaci za 2023. su preliminarni.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija

Realni rast BDP-a bit će ostvaren isključivo pod utjecajem domaće potražnje, dok će doprinos neto inozemne potražnje u 2025. ostati negativan, iako znatno slabiji nego 2024., a doprinos promjena zaliha neutralan. Ovakva prognoza realnog rasta BDP-a je za 0,5 postotnih bodova viša u odnosu na projekciju iz listopada 2023., kada se, u odnosu na ovaj dokument, za 2025. predviđala ipak manje povoljna kako inozemna, tako i domaća dinamika, a prije svega se to odnosi na očekivana kretanja na tržištu rada. Razlika se odnosi na blago povoljniji pozitivan doprinos gospodarskom rastu od strane domaće potražnje, uz neznatno veću razliku kod osobne potrošnje nego kod drugih sastavnica, a s druge strane, blago izraženiji negativan doprinos neto inozemne potražnje, pri čemu se gotovo cjelokupna razlika odnosi na snažniji rast uvoza roba i usluga, što je posljedica upravo ubrzanog kretanja domaće potražnje.

Tržište rada obilježavaju iznimno povoljna očekivanja uslijed snažne dinamike gospodarske aktivnosti u uvjetima prisutne neravnoteže između ponude i potražnje za radom u svim glavnim djelatnostima, uz prevladavajuće pozitivne trendove migracijskog salda. Tako će u 2025. godini rast zaposlenosti (prema domaćem konceptu nacionalnih računa) znatno usporiti, ali i dalje zadržati robusnu dinamiku, a anketna stopa nezaposlenosti bilježiti daljnje smanjenje, nakon povijesno niskog rezultata već u prošloj godini. Rekordni nominalni rast bruto plaća zaposlenika iz 2023. i 2024. godine (ostvaren istovremeno s ubrzavajućim migracijskim priljevima), ipak će znatno usporiti, iako će ga i dalje karakterizirati snažna dinamika, velikim dijelom uslijed učinka prijenosa, opisanih manjkova na tržištu rada, kao i najavljenih administrativnih odluka. Pri tomu će, nakon znatno izraženijeg rasta plaća u

javnom sektoru u 2024. godini, u 2025. nešto snažnije rasti plaće u privatnom sektoru. Uz tek neznatan oporavak produktivnosti rada, nakon smanjenja u 2024., te opisana kretanja plaća, rast jediničnih troškova rada će, nakon rekordnih vrijednosti u protekle dvije godine, u 2025. znatno usporiti, ali i dalje ostati povišen. Slijedom navedenog, u uvjetima daljnjeg usporevanja inflacije potrošačkih cijena, očekuje se da će, nakon dodatnog ubrzanja u 2024., snažno usporiti realni rast raspoloživog dohotka stanovništva. Spomenimo ovdje kako projekcija inflacije u 2024. i 2025. podrazumijeva da relativno smanjenje bruto operativnog viška poduzeća amortizira u određenoj mjeri rastuće troškovne pritisaka od strane faktora rada, kao i pretpostavku o ograničenom prelijevanju rasta plaća u javnom sektoru na privatni sektor.

Izraženiji doprinosu njegovom rastu, osim naknada zaposlenicima, doći će opet od socijalnih davanja kućanstvima, iako znatno niži u odnosu na 2024. Osim toga, rastu raspoloživog dohotka kućanstava u 2025. pridonijeti će i osjetno manji negativni doprinosi od strane socijalnih doprinosa i poreza na dohodak i imovinu sektora kućanstava. Nakon izraženog rasta stope štednje stanovništva u 2023. i 2024., ona će tako u 2025. zabilježiti neznatno daljnje povećanje te ostati na razinama blago ispod pred-pandemijskih (stopa štednje stanovništva u razdoblju 2015.-2019. iznosila je prosječno 9,7%), u uvjetima usporevajuće inflacije te iznimno povoljne dinamike dohodaka, a usprkos prevladavajućem i dalje pozitivnom raspoloženju potrošača. Unatoč oporavku inozemne potražnje te nastavku relativno dinamične investicijske aktivnosti privatnog i javnog sektora, osobna potrošnja tako će ostati temelj rasta domaće potražnje, kao i samog BDP-a.

Tablica 2.2. Kretanja na tržištu rada

	2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.
	promjena, promjena, promjena, u % u % u %		
Radna snaga (15+) ¹	0,1	2,8	1,7
Stopa nezaposlenosti, razina u % ¹	6,1	5,0	4,5
Broj zaposlenih ²	2,2	5,5	3,1
Produktivnost rada, broj zaposlenih ²	1,0	-1,8	0,1
Jedinični trošak rada ²	14,6	11,1	5,9
Naknada po zaposleniku ²	15,9	9,1	6,0
Bruto plaće u pravnim osobama ³	14,8	14,6	8,1

¹ Prema anketi o radnoj snazi.

² Prema definiciji nacionalnih računa.

³ Administrativni izvori.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija

Za razliku od 2024. kada je značajan doprinos došao i od nekih drugih sastavnica, rast državne potrošnje bit će u 2025. dominantno pod utjecajem snažne dinamike intermedijarne potrošnje, koja će dodatno blago ubrzati u odnosu na prethodnu godinu, dok će rast zaposlenosti u javnom sektoru u 2025. usporiti te ostati znatno slabiji od onog u privatnom. Nakon iznimnog rasta u 2024., u 2025. se očekuje znatno usporavanje bruto investicija u fiksni kapital kako privatnog, tako i javnog sektora. Usporevanje dinamike investicija privatnog sektora u 2025., u uvjetima nastavka dinamične građevinske aktivnosti te izdašnih EU priljeva, zatim očekivanog smanjivanja neizvjesnosti oko budućih gospodarskih kretanja, kao i popuštanja uvjeta financiranja, tako je uglavnom rezultat izraženog nepovoljnog baznog učinka, ali i rastućeg pritiska na profitabilnost sektora poduzeća koja je u zadnjim godinama bilježila iznimno povoljne iznose. Naime, uslijed povećanih troškova inputa proizvodnje te zahtjeva međunarodne cjenovne konkurentnosti, ovdje valja napomenuti kako će relativni pokazatelj bruto operativnog viška

i miješanih dohodaka, nakon povišenih vrijednosti u inflatornom okruženju zadnje tri godine, zabilježiti prvo u 2024. snažan ispravak na razine znatno ispod prosjeka u pred-pandemijskom razdoblju, a onda u 2025. dodatno pasti. Isto tako, nakon iznimno snažnog rasta u ovoj godini, bruto investicije na razini opće države, značajnim dijelom financirane sredstvima iz EU fondova i Mehanizma za oporavak i otpornost, zabilježit će u 2025. znatno usporavanje. Promatrano prema vrsti investicija, u 2025. godini očekuje se usporavanje dinamike u građevinskoj djelatnosti te ubrzanje kod ostalih vrsta investicija. Doprinos promjena zaliha gospodarskom rastu u narednoj godini postati će neutralan.

Unatoč očekivanju postupnog porasta potražnje kod glavnih vanjskotrgovinskih partnera RH, rast izvoza roba će u 2025. blago oslabiti. To je velikim dijelom rezultat nepovoljnog baznog učinka iz 2024. godine kada je ostvaren naglašen rast zastupljenosti hrvatskog izvoza na stranim tržištima roba koji će u 2025. gotovo iščeznuti. Izvoz usluga zabilježit će u 2025. godini umjereni oporavak, prije svega kao rezultat snažnog oporavka izvoza usluga izuzev putovanja, nakon velikog pada u 2024., kao i znatnog ublažavanja negativne realne dinamike prosječne potrošnje po stranom turistu. S druge strane, broj noćenja stranih turista će, nakon izraženog usporavanja ove godine, dodatno ublažiti dinamiku u 2025. Kao rezultat usporavanja dinamike konačne potražnje, uz naglašeno usporavanje investicija koje karakterizira visoka zastupljenost uvozne komponente, ali i iznimno visoke dostignute razine udjela uvoza u BDP-u, uvoza roba i usluga će naredne godine rasti tek nešto brže od BDP-a.

Inflacija bi u 2025. godini trebala dodatno blago usporiti na 2,7%, prvenstveno kao posljedica ublažavanja doprinosa kretanju indeksa potrošačkih cijena od strane temeljne inflacije, koja će ipak i dalje davati najznačajniji doprinos, te u manjoj mjeri također i umanjenju doprinosa inflacije cijena hrane. Naime, kod temeljne inflacije se inflatorni pritisci zadržavaju najduže, a osim toga, u 2025. se očekuje nastavak relativno snažne dinamike jediničnih troškova rada, koje će djelomično ublažiti spomenuta promjena razine udjela profita u cijenama konačnih proizvoda naniže. S druge strane, doprinos rasta cijena energije kretanju ukupnog indeksa potrošačkih cijena postat će blago pozitivan. Nakon tri godine snažne dinamike, kretanje deflatora BDP-a doći će na „normalniju“ razinu od 3,7% tek u 2025. godini, prije svega kroz iščezavanje učinaka reforme plaća, postupno ublažavanje troškovnih pritisaka u građevinskoj aktivnosti, kao i znatnije smanjivanje pozitivnih učinaka uvjeta razmjene prisutnih još od 2023. godine.

Tablica 2.3. Kretanje cijena

	2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.
Deflator BDP-a, promjena (%)	11,7	6,7	3,7
Osobna potrošnja	8,7	3,1	2,7
Državna potrošnja	8,7	13,1	4,6
Bruto investicije u fiksni kapital	8,9	4,7	2,9
Izvoz roba i usluga	5,8	3,3	2,0
Izvoz roba	2,9	-0,4	1,4
Izvoz usluga	8,5	6,7	2,6
Uvoz roba i usluga	1,6	0,3	1,0
Uvoz roba	0,8	-0,4	0,8
Uvoz usluga	5,8	4,4	1,7
Indeks potrošačkih cijena, promjena (%)	8,0	2,9	2,7

Napomena: Podaci za 2023. su preliminarni.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija

2.3. Rizici makroekonomskih projekcija

Kratkoročne makroekonomske projekcije i dalje su izložene pojačanoj neizvjesnosti, uz blago prevladavajuće negativne rizike. Glavni vanjski rizici, koji svi mogu utjecati na projiciranu putanju gospodarskog rasta i inflacije, odnose se na geopolitičke napetosti vezane uz sukobe u Ukrajini i na Bliskom istoku, neizvjestan smjer buduće američke politike, snaženje međunarodne konkurencije veće od očekivanog, kao i dvojbena daljnji tijek normalizacije uvjeta financiranja poslovnih subjekata. Osim toga, jače slabljenje eura u odnosu na američki dolar ili cjenovni šok na tržištima primarnih sirovina mogu u kratkom roku iznova dovesti do pritiska na rast cijena. Među domaćim rizicima ističu se strukturalna ograničenja radne snage, posljedice klimatskih promjena ili promjene ponašanja turista u turističkom sektoru, kao i srednjoročna ranjivost tržišta nekretnina, u uvjetima ipak viših kamatnih stopa. Kao pozitivan rizik za dinamiku osobne potrošnje u kratkom roku spomenimo potencijalno povoljnije kretanje raspoloženja sektora kućanstava te njegovo ponovno intenzivnije korištenje financijske poluge, zatim pozitivnija kretanja na tržištu rada od trenutnih očekivanja, ali i jače prelijevanje reforme plaća u javnom sektoru na privatni. Međutim, izraženije ubrzanje rasta troškova rada može dovesti u srednjem roku i do ugrožavanja konkurentnosti domaće privrede.

3. PRORAČUN OPĆE DRŽAVE I JAVNI DUG

3.1. Okvir i ciljevi fiskalne politike

Nakon 2023. godine vezane uz značajna strateško-politička postignuća poput punopravnog članstva u europodručju te ulaska u Schengenski prostor kao i posljedično povijesnog rasta investicijskog rejtinga RH, pozitivni gospodarski rezultati i reformski iskoraci nastavljani su i u tekućoj godini. Prihodna strana proračuna u 2024. određena je tako očekivanim rastom BDP-a od 3,6% (ujedno i drugi najveći u EU), cjelogodišnjim učincima prihodnih mjera Vladinih paketa za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena te učincima porezne reforme. U isto vrijeme, dinamika kretanja rashoda obilježena je provedbom reformskih napora u područjima sustava rada i plaća u državnoj i javnoj upravi, aktivnostima usmjerenim ka zaštiti kućanstava i gospodarstva od cjenovnih pritisaka i pružanja potpore najosjetljivijim skupinama društva te nastavkom obnove područja oštećenih potresom, kao i jačanjem infrastrukture i obrambene sigurnosti.

Promotrivši dosadašnje rezultate, vidljivo je kako RH svoj Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO) provodi iznimno učinkovito jer je do sada uspješno ispunjeno 100% planiranih obveza, odnosno svih 157 predviđenih reformskih i investicijskih pokazatelja koji se odnose na prvih pet realiziranih tranši NPOO-a. RH je prva država u EU kojoj je isplaćena peta tranša i kojoj je u svih pet podnesenih zahtjeva za isplatom sredstava potvrđeno da su u cijelosti ispunjeni svi reformski i investicijski pokazatelji, koji su bili planirani u okviru pojedinog zahtjeva. Peta tranša uplaćena je 19. srpnja 2024. u iznosu od 822 milijuna, što je do sada najveći pojedinačni iznos koji je RH uplaćen iz Europskog proračuna (od ulaska u EU). Trenutno se intenzivno priprema i šesti zahtjev za plaćanje u iznosu od 836 milijuna eura koji će se podnijeti EK u drugoj polovici 2024. na temelju ispunjenih svih 26 predviđenih reformskih i investicijskih pokazatelja u području digitalizacije, energetike, inovativne javne nabave, javne uprave, održivog prometa, upravljanja rizicima od katastrofa, pravosuđa i zdravstva.

Tijekom 2024. godine izdane su i tri nove tranše obveznica, po dvije na domaćem i jedna na međunarodnom financijskom tržištu, u ukupnom iznosu od 3,5 milijardi eura. Nova izdanja obveznica realizirana su primarno za refinanciranje dospjeća postojećih obveznica, a slična praksa se očekuje i dalje. Smanjenje restriktivnosti monetarne politike na globalnoj razini i posljedično smanjivanje referentnih kamatnih stopa utjecat će na buduće refinanciranje obveznica. U svrhu unapređivanja kvalitete upravljanja javnim dugom kontinuirano se proširuje i diversificira baza ulagača izdavanjem državnih vrijednosnih papira namijenjenih građanima.

Sva navedena postignuća doprinijela su daljnjem napretku kreditnog rejtinga RH do najvišeg u povijesti. Tako je u rujnu agencija Standard and Poor's podignula dugoročni kreditni rejting RH na A-, s pozitivnim izgledima, dok je agencija Fitch također povećala svoju kreditnu ocjenu RH također na A-, sa stabilnim izgledima. U studenom je i agencija Moody's podignula dugoročni kreditni rejting RH za čak 2 stupnja sa Baa2 na A3, sa stabilnim izgledima.

Nadolazeće razdoblje karakterizira očekivani nastavak pozitivnih gospodarskih kretanja, ali i visok stupanj rizika vezano uz nastavak i zaoštavanje globalnih geo-političkih napetosti te klimatskih nepogoda s rezultirajućim rastom cijena energenata i hrane. Ovdje valja spomenuti i prigušena ekonomska kretanja u europodručju, usprkos postupnom slabljenju inflacijskih pritisaka kao i kamatnih

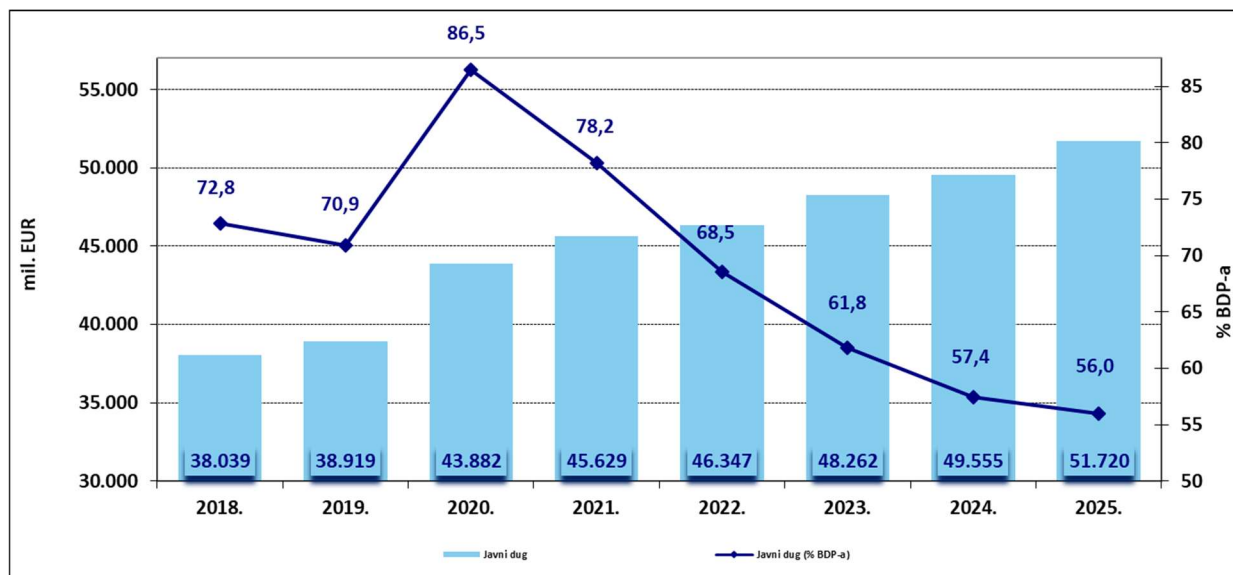
stopa, što sve predstavlja izazove za ekonomsku politiku u cjelini.

U tom smislu, planirani odgovor fiskalne politike usmjerit će se na proračunsku odgovornost, uz istovremenu provedbu reformi i investicija u svrhu jačanja otpornosti te uključivog rasta hrvatskog gospodarstva. Tako će 2025. godinu obilježiti provedba novog kruga porezne reforme usmjerene na prebacivanje poreznog tereta s rada na imovinu te posebice nekretnine i jačanje broja te kvalitete radne snage, dok će rashodna strana biti određena nastavkom mirovinske reforme, osiguravanjem adekvatnog okruža za zasnivanje obitelji i kvalitetu njihovog života, kao i što primjerenije skrbi za najosjetljivije dijelove društva. Vezano uz investicijsku dinamiku, ona će u znatnoj mjeri biti poduprta europskim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost te Višegodišnjeg financijskog okvira 2021.-2027., ulaganjima u obrazovnu, zdravstvenu, prometnu i komunalnu infrastrukturu kao i u energetiku te digitalizaciju.

U cjelini uzevši, nakon ostvarenog manjka proračuna opće države od 0,9% BDP-a u 2023., fiskalna kretanja u 2024. rezultirat će ostvarenjem proračunskog manjka od 2,1% BDP-a, dok će u 2025. godini isti iznositi 2,3% BDP-a. Nadalje, udio javnog duga u nominalnoj vrijednosti bruto domaćeg proizvoda smanjit će se sa 61,8% u 2023. godini na 57,4% u 2024., dok će u 2025. godini iznositi 56%.

Makro-fiskalni okvir kao i prateće reformske te investicijske mjere prikazane Nacrtom proračunskog plana RH za 2025. godinu predstavljaju podlogu za izradu prijedloga nacionalnog proračuna te ujedno na operativnoj razini preciziraju kratkoročne aktivnosti (u nadolazećoj godini), predviđene novim Nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom RH za razdoblje 2025.-2028. Potonji dokument definira strateški okvir te određuje političku i tehničku predanost fiskalnoj prilagodbi Vlade RH u svrhu unapređenja održivosti javnih financija te otpornosti i uključivog rasta RH.

Grafikon 1: Kretanje javnog duga 2018. - 2025.



Izvor: HNB, DZS

Porezna reforma

Od početka 2025. godine na snagu stupa novi krug porezne reforme, kroz izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak, Zakona o lokalnim porezima, Zakona o doprinosima, Zakona o porezu na dodanu vrijednost, kao i Općeg poreznog zakona te Zakona o Poreznoj upravi. Navedene porezne izmjene provode se u svrhu povećanja pravednosti poreznog sustava, prebacivanjem poreznog opterećenja s rada na imovinu, prvenstveno na nekretnine. Ovime se pokušava umanjiti neravnoteže na tržištu stambenih nekretnina i stambenog najma te ublažiti problem nedostatka radne snage. U nastavku se ukratko opisuju ključne novine ovog kruga porezne reforme.

Izmjenama i dopunama Zakona o **porezu na dohodak** nastavlja se daljnje porezno rasterećenje rada. Tako se propisuje oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak za razdoblje od 5 godina za hrvatske državljane koji su neprekidno boravili u inozemstvu najmanje 2 godine. Također se povećava osobni odbitak s 560 na 600 eura, pri čemu se podižu i osobni odbici za uzdržavane članove i invalidnost. Povećava se i iznos određenih neoporezivih primitaka poput otpremnina, naknada za odvojeni život ili nagrade za radne rezultate. Važno je istaknuti i smanjenje maksimalnih visina niže i više stope ovog poreza. Kod nižih stopa poreza na dohodak gornji limit za općine bit će 20%, za manje gradove 21%, veće gradove i središta županija 22%, a za Grad Zagreb 23%. Višu stopu ovog poreza općine će moći utvrđivati na najviše 30%, gradovi 31%, veliki gradovi i središta županija 32%, a Grad Zagreb 33%. Pritom, donji limiti za nižu stopu ostaju na 15%, a za višu na 25%. Podiže se i prag za primjenu više stope poreza na dohodak s 50.400 na 60.000 eura, što povećava broj obveznika obuhvaćenih samo nižom stopom poreza na dohodak. Jedinice su dužne donijeti i objaviti odluke o visini poreznih stopa do kraja veljače 2025. godine. Ovdje valja napomenuti kako i dalje ostaje na snazi umanjeno godišnjeg poreza na dohodak za mlade do 25 godina za 100% te za one od 26 do 30 godina za 50%.

Izmjenama Zakona o **doprinosima**, poslodavcima se ukida oslobođenje od obveze doprinosa u trajanju do 5 godina za zdravstveno osiguranje mladih zaposlenika do 30 godina. To pravo od početka godine neće vrijediti za nove zaposlenike, no neće se eliminirati stečena prava. Valja istaknuti da i dalje ostaje na snazi oslobođenje od doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje na plaću radnika koji se prvi put zapošljava (osoba bez radnog staža) do jedne godine.

Izmjenama u Zakonu o **porezu na dodanu vrijednost** podiže se prag za ulazak u sustav PDV-a od 1. siječnja s 40.000 na 50.000 eura, čime RH postaje jedna od zemalja EU s najvišim iznosom ovoga praga.

Zakonom o lokalnim porezima predlaže se uvođenje **poreza na nekretnine** transformacijom poreza na kuće za odmor. Naime, lokalne jedinice mogu odlučiti o iznosu ovog poreza u rasponu od 0,6 do 8 eura po četvornom metru. Prihodi od poreza na nekretnine dijelit će se između lokalne samouprave (80%) te državnog proračuna (20%). No, u konačnici će sveukupan iznos pripasti gradovima i općinama, jer će se iz ovih uplata u državni proračun sredstva usmjeravati na ispravljanje fiskalnih nejednakosti lokalne samouprave. Općina ili grad moći će propisivati visinu poreza ovisno o mjestu, ulici, naselju ili zoni nekretnine. Oslobođenje od plaćanja odnosit će se na nekretnine koje služe stalnom stanovanju, stanovanju najmoprimca najmanje 10 mjeseci godišnje, na nekretnine neprimjerene stanovanju, potom na one namijenjene poljoprivredi, proizvodnim te neproizvodnim djelatnostima, kao i na nekretnine javne namjene ili one namijenjene institucionalnom smještaju te na one u vlasništvu države odnosno lokalne samouprave. Od obveze plaćanje poreza na nekretnine mogu biti oslobođeni i socijalno ugroženi građani.

Vlada RH također želi ujednačiti porezni tretman dugoročnog te **kratkoročnog (turističkog najma)**. Tako se predlaže utvrđivanje visine paušalnog poreza sukladno stupnju indeksa turističke razvijenosti općine ili grada, pri čemu će lokalne jedinice donositi odluku o visini ovog poreza unutar propisanog raspona. Isti će iznositi između 150 i 300 eura za najrazvijenije jedinice, 100 do 200 eura za jedinice druge skupine, od 30 do 150 eura za one u trećoj skupini, dok će najnerazvijenija turistička područja određivati visinu turističkog najma u rasponu od 20 do 100 eura po krevetu.

Proljetni (6.) i jesenski (7.) paket mjera Vlade RH

za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena

Proljetni (6.) paket mjera

Sredinom ožujka 2024. godine Vlada RH donijela je 6. paket mjera s ciljem zadržavanje niske cijene energenata i zaštite od inflacije.

U svrhu ostvarenja prvog prioriteta, od početka travnja do kraja rujna 2024. godine cijena struje za kućanstva ostala je nepromijenjena (59 eura po MWH za potrošnju do 3.000 KWH, te 88 eura po MWH za dio iznad 3.000 KWH). Za javni i neprofitni sektor, cijena struje u ovom razdoblju također je ostala ista (62 eura po MWH), kao i za malo te srednje poduzetništvo (62 eura po MWH). Nadalje, cijena plina ostala je nepromijenjena, kao i cijena toplinske energije za sve toplinske sustave.

U svrhu ostvarenja drugog prioriteta također je poduzet niz mjera. Tako je, između ostalog, ostala ograničena cijena 30 osnovnih (prehrambenih i higijenskih) proizvoda, a osigurana je i naknada za ugrožene kupce energenta koji imaju pravo na podmirenje troškova električne energije, plina ili toplinske energije (korisnici osobne invalidnine, prava na inkluzivni dodatak, zajamčene minimalne naknade, nacionalne naknade za starije osobe te naknade za nezaposlene hrvatske branitelje). K tome, uz naknadu troška grijanja, korisnici zajamčene minimalne naknade i dalje su imali pravo na naknadu troška stanovanja, komunalne naknade i vodne usluge. Pružatelji socijalnih usluga ujedno su ostvarili pravo na naknadu troškova energije u rasponu od 70 do 540 eura mjesečno – 70 eura pružateljima usluge smještaja u udomiteljskoj obitelji, 80 eura pružateljima usluge pomoći u kući, te od 140 do 540 eura pružateljima usluge smještaja, organiziranog stanovanja i boravka. U okviru ovog paketa, isplaćena je i jednokratna naknada za umirovljenike u rasponu od 50 do 160 eura, ovisno o visini mirovine. Tako je umirovljenicima s mirovinom do 320 eura isplaćeno 160 eura, za one s mirovinom do 460 eura osigurano je po 120 eura, umirovljenici s mirovinom do 600 eura dobili su po 80 eura, oni s mirovinom do 730 eura po 60 eura te umirovljenici s mirovinom do 880 eura ostvarili su pravo na naknadu od 50 eura. Nezaposleni branitelji također su dobili jednokratnu naknadu u iznosu od 100 eura. Unutar ovog paketa osigurana je i potpora domaćem javnom prijevozu putnika od 0,16 eura po litri dizel goriva, te studentskim centrima u svrhu osiguranja nepromijenjene cijene studentskih obroka.

Jesenski (7.) paket mjera

Početkom rujna 2024. godine, Vlada RH donijela je ovaj paket mjera s ciljem zadržavanje niske cijene energenata i zaštite najranjivijih skupina društva. Kod potpora za struju, plin i toplinsku energiju umanjani su iznosi potpora, što podrazumijeva umjereni rast njihovih cijena koji je za struju i plin procijenjen na 10% u idućih šest mjeseci.

Drugi dio paketa je ciljan prema najugroženijim dijelovima društva. Tako će ugroženi kupci energenata do kraja ožujka sljedeće godine nastaviti dobivati naknadu od 70 eura mjesečno u svrhu podmirivanja troškova električne energije, plina ili toplinske energije, dok će korisnici zajamčene minimalne naknade imati i dalje pravo na naknadu troška stanovanja, komunalne naknade, vodne usluge kao i grijanja. Nadalje, pružatelji socijalnih usluga nastavljaju s korištenjem prava na naknadu troškova energije u

rasponu od 70 do 540 eura mjesečno. Umirovljenicima s mirovinom do 840 eura također je isplaćen još jedan krug potpora u rasponu od 60 do 160 eura. Pritom su umirovljenici s mirovinom do 350 eura dobili 160 eura, oni s mirovinom do 500 eura 120 eura, dok su umirovljenici s mirovinom do 650 eura primili naknadu od 80 eura te oni s mirovinom do 840 eura naknadu od 60 eura. Nezaposleni hrvatski branitelji također su dobili jednokratnu naknadu od 100 eura radi ublažavanja rasta troškova života. Nastavlja se i s potporom studentskim centrima u svrhu sprečavanja poskupljenja studentske prehrane.

3.2. Proračun opće države u 2024. godini

Prihodna strana proračuna u 2024. godini određena je pozitivnim kretanjima u gospodarstvu, cjelogodišnjim učincima prihodnih mjera koje je Vlada RH donijela u okviru paketa za zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena te učincima porezne reforme koja je stupila na snagu početkom godine. Navedeno uključuje produljenje mjere privremeno snižene stope PDV-a od 5% na isporuku plina, grijanja iz toplinskih stanica, ogrjevnog drva, peleta, briketa i sječke do kraja ožujka 2025. godine, kao i uredbi kojima se reguliraju cijene trošarina na energente i električnu energiju te maloprodajne cijene naftnih derivata. Od 1. siječnja 2024. na snagu su stupile i porezne izmjene u sustavu doprinosa za mirovinsko osiguranje te u sustavu poreza na dohodak. Naime, uvedena je olakšica od 300 eura pri obračunu doprinosa za mirovinsko osiguranje za bruto mjesečne plaće do 700 eura dok se za plaće povrh tog iznosa pa do iznosa od 1.300 eura olakšica postupno smanjuje. Jedinicama lokalne samouprave (gradovima i općinama) dana je mogućnost samostalnog utvrđivanja stope poreza na dohodak s obzirom da je od početka godine ukinut prirez za sve kategorije dohotka. Iznos osnovnog osobnog odbitka povećan je sa 530 na 560 eura, povećani su i odbici za uzdržavane članove i invalidnost te je povećan i prag kod poreznih razreda za primjenu viših stopa. Značajan učinak na prihode proračuna imaju i sredstva iz novog Višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. te iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Uzimajući u obzir sve navedeno, u 2024. godini ukupni prihodi proračuna opće države projicirani su na razini od 45,8% BDP-a te su u odnosu na prethodnu godinu povećani za 10,7%.

Dinamika kretanja rashoda u ovoj godini definirana je reformom sustava plaća u državnoj i javnoj službi, aktivnostima usmjerenim ka zaštiti kućanstava i gospodarstva od cjenovnih pritisaka i pružanja potpore najosjetljivijim skupinama društva te nastavkom obnove građevina oštećenih potresom. Provedba cjelovite reforme sustava plaća započeta u 2023. ugovaranjem privremenih dodataka na plaću, nastavljena je u 2024. godini stupanjem na snagu Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama⁷. Privremeni dodaci ugrađeni su u nove koeficijente složenosti poslova radnih mjesta državnih i javnih službenika te namještenika koji su utvrđeni uredbama, a koje su stupile na snagu 1. ožujka 2024. Povećana je i osnovica za izračun plaća pravosudnih dužnosnika od travnja 2024., a od srpnja i osnovica za obračun plaća državnih dužnosnika. Za provedbu aktivnosti iz 6. i 7. paketa mjera Vlade RH za zaštitu građana i gospodarstva od cjenovnih pritisaka, izdvojena su sredstva za nadoknadu razlike cijena energenata opskrbljivačima toplinske i električne energije te plina. Isplaćuju se i naknade za poticanje električne energije iz obnovljivih izvora kao i s potpore u sektorima poljoprivrede, prometa i rada. Izdvajaju se i velika sredstva za mirovine i mirovinska primanja zbog usklađivanja rasta plaća s inflatornim pritiscima, demografske mjere temeljem prava na doplatak za djecu te rodiljne naknade, kao i zaštitu socijalno ranjivih skupina društva. Uvođenjem inkluzivnog dodatka objedinjena su postojeća prava osoba s invaliditetom, ali i povećan iznos ove naknade za sve korisnike, s posebnim naglaskom na djecu s teškoćama u razvoju. Značajna sredstva osiguravaju se i za ostale socijalne naknade u sustavu socijalne skrbi. Osim toga, među rashodnim prioritetima u 2024. godini izdvaja se i potreba saniranja područja oštećenih u razornim potresima, jačanja obrambene sigurnosti uslijed rastućih geopolitičkih napetosti, ali i nastavka ulaganja u cestovnu, željezničku i vodnu infrastrukturu, značajnim dijelom financiranu sredstvima iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, ali i iz

⁷ Narodne novine, broj 155/23

Mehanizma za oporavka i otpornost. Ovakve politike utjecale su na razinu ukupnih rashoda proračuna opće države od 47,9% BDP-a, što je 13,7% više u odnosu na 2023. godinu.

Istodobno, manjak proračuna opće države projiciran je u iznosu od 1,8 milijardi eura ili 2,1% BDP-a u 2024. godini.

3.3. Proračun opće države u 2025. godini

Prihodi konsolidirane opće države

Prihodi proračuna opće države u 2025. godini projicirani su na razini od 46,3% BDP-a, uzimajući u obzir makroekonomske pretpostavke, učinke porezne reforme koja stupa na snagu 1. siječnja 2025. te prihode od strukturnih i investicijskih fondova EU kao i one iz Mehanizma za oporavak i otpornost.

Porezi na proizvodnju i uvoz projicirani su u iznosu od 19,2% BDP-a. U njihovoj strukturi najizdašniji prihod predstavlja porez na dodanu vrijednost koji se kreće na razini od 13,7% BDP-a temeljem kretanja osnovice utvrđene prema rastu osobne potrošnje, turističkih usluga, intermedijarne potrošnje, investicija te socijalnih transfera u naravi. U odnosu na godinu ranije, porez na dodanu vrijednost raste 7,3%. Trošarine, koje čine posebni porezi i trošarine, naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora te pojedine naknade gospodarenja otpadom, projicirane su u visini od 3,6% BDP-a. Posebni porezi i trošarine prate očekivani intenzitet prometa i potrošnje trošarinskih proizvoda. Naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora te pojedine naknade gospodarenja otpadom zauzimaju udio od 0,2% BDP-a. Ostali porezi na proizvodnju, projicirani su na razini od 1,1% BDP-a, što je na godišnjoj razini smanjenje od 5,5%. Razlog tome jest pad prihoda od emisijskih jedinica putem dražbi ETS i to na bazi procijenjenih količina i cijene emisijske jedinice od 64€. Uz to, niže su i naknade vodnog gospodarstva temeljem uredbi⁸ koje su stupile na snagu u srpnju 2024. godine, a kojima su smanjene naknade za korištenje voda, naknade za zaštitu voda te je ukinuta naknada vodnog doprinosa.

Socijalni doprinosi rastu 11,1% te zauzimaju udio od 11,8% BDP-a. Određeni su projiciranim rastom plaća i zaposlenosti u 2025. godini te promjenama u sustavu doprinosa za zdravstveno osiguranje gdje se poslodavcima od 1. siječnja 2025. ukida oslobađanje od plaćanja doprinosa za mlade (do 30 godina). Fiskalni učinak ove mjere predviđen je u iznosu od 0,1% BDP-a.

Tekući porezi na dohodak i bogatstvo, koji uključuju porez na dohodak i porez na dobit, povećavaju se za 8,8% u odnosu na prethodnu godinu odnosno predviđaju se na razini od 7,6% BDP-a. Pritom je porez na dohodak projiciran na razini od 4,1% BDP-a u skladu s očekivanim kretanjima na tržištu rada te planiranim promjenama u sustavu oporezivanja dohotkom kojima se povećava osobni odbitak, odbitci za uzdržavane članove i invalidnost, podiže se prag za primjenu više stope, smanjuje minimalna i maksimalna stopa poreza na dohodak te se povećava iznos neoporezivih primitaka. Također, mijenja se i porez na turistički najam po krevetu, ovisno o indeksu turističke razvijenosti, a uvodi se i porez na nekretnine koji će se plaćati sukladno odluci općine ili grada. Navedene mjere imat će utjecaj na

⁸ Narodne novine, broj 33/2024

kretanje prihoda u iznosu od 0,1% BDP-a. Prihod od poreza na dobit projiciran je u visini od 2,6% BDP-a prema predviđenim kretanjima bruto operativnog viška poduzeća.

Uz porezne prihode, značajni su i prihodi od ostalih tekućih i kapitalnih transfera u visini od 3,8% BDP-a, koji su u glavnini određeni apsorpcijom sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost te iz strukturnih i investicijskih fondova EU kao i nacionalnim sredstvima koja proračunski korisnici ostvaruju putem donacija, pomoći, prihoda od osiguranja, kazni i dr.

Rashodi konsolidirane opće države

Ukupni rashodi proračuna opće države za 2025. godinu projicirani su na razini od 48,6% BDP-a.

Naknade zaposlenima bilježe razinu od 13% BDP-a, a u odnosu na prethodnu godinu povećavaju se za 8,6%. Takva kretanja najvećim dijelom rezultat su provedene reforme plaća kao i predviđenog rasta broja zaposlenih u državnoj i javnoj službi.

Rashodi za intermedijarnu potrošnju kretat će se na razini od 7,4 BDP-a, a uključuju veća izdvajanja zdravstvenih ustanova za podmirenje obveza prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala. Također, predviđaju se i veća izdvajanja za tekuće i investicijsko održavanje, kao i za troškove materijala i ostalih usluga.

Rashodi za subvencije bilježe razinu od 1,4% BDP-a, a u odnosu na prethodnu godinu smanjuju se za 5,3%. Razlog tome jest smanjenje učinka mjera subvencioniranja kućanstava i gospodarstva iz 6. i 7. paketa mjera Vlade RH (detaljnije opisane u Okviru 2.), koje su u 2025. godini predviđene u visini od 0,1% BDP-a. Značajan iznos subvencija od 0,2% BDP-a odnosi se i na subvencije koje HROTE daje povlaštenim proizvođačima energije iz obnovljivih izvora. Ova kategorija rashoda uključuje i redovne subvencije prema sektoru poljoprivrede i prometa. Osim toga, valja izdojiti i mjere aktivne politike zapošljavanja, koje se dodjeljuju poslodavcima kao potpora za zapošljavanje s ciljem aktivnog uključivanja korisnika na tržište rada.

Rashodi za dohodak od vlasništva, koji su određeni kretanjem rashoda za kamate, bilježit će razinu od 1,6% BDP-a i u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 13,1%. Kamate su projicirane sukladno dinamici dospijea 4 obveznice u ožujku i srpnju 2025. godine, novonastalom dugu zbog projiciranog manjka proračuna opće države, kao i kreditima koji se obračunavaju po varijabilnoj kamatnoj stopi, a na koje direktan utjecaj imaju smanjene referentne kamatne stope uslijed smanjenja restriktivnosti monetarne politike.

Socijalne naknade, osim socijalnih transfera u naravi čine najznačajniju kategoriju ukupnih rashoda proračuna opće države i bilježe razinu od 12,8% BDP-a. U najvećoj mjeri određuju ih rashodi za mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 9,6% BDP-a, što je prvenstveno rezultat prenesenog kumuliranog učinka promjene broja i strukture korisnika mirovina te usklađivanja mirovina iz 2024. godine, usklađivanja mirovina po novoj formuli 85%:15% u korist povoljnijeg indeksa od 1. srpnja 2025., kao i fiskalnog učinka planiranih zakonskih izmjena u dijelu prava dodatnog staža od 12 mjeseci za svako dijete. Rodiljne naknade, naknade za roditeljski dopust do navršene 1. godine života djeteta te oprema za novorođeno dijete projicirani su u iznosu od 0,7% BDP-a. Naime, u 2025. godini predviđeno je povećanje jednokratne novčane potpore za svako novorođeno dijete s 309 eura na 618 eura. Osim toga, podiže se i gornja granica iznosa za naknadu plaće s 995 eura na 3.000 eura za roditeljski dopust do navršene 1. godine života djeteta te se povećavaju i ostale naknade za zaposlene

i samozaposlene roditelje. Izdvajanja za doplatak za djecu iznosit će 0,2% BDP-a kao i naknade za nezaposlene. Naknade za socijalnu skrb projiciraju se u visini od 0,9% BDP-a, a uključuju redovne naknade u sustavu socijalne skrbi temeljem primjene Zakona o socijalnoj skrbi⁹, kao i naknade za osobnu asistenciju i inkluzivni dodatak, koje ostvaruju osobe s invaliditetom odnosno s teškoćama u razvoju. Naknade hrvatskim braniteljima planiraju se u visini od 0,14% BDP-a. Socijalni transferi u naravi kretat će se na razini od 2,2% BDP-a, pri čemu najznačajniji dio čine socijalni transferi prema ustanovama izvan javnog sektora u sustavu zdravstva, sredstva za naknade za ugroženog kupca energenata kao i naknade koje se isplaćuju drugim osnivačima za skrb za djecu, mladež i odrasle osobe.

Ostali rashodi, koji se u glavnini odnose na tekuće i kapitalne transfere, projicirani su na razini od 4,3% BDP-a. Tekući transferi odnose se na uplatu vlastitog doprinosa RH u proračun EU, tekuće donacije jedinica sektora opće države kao i na projekte financirane iz EU fondova. U ovu kategoriju uključena su i sredstva po osnovi plaćanja zatezних kamata u sudskim sporovima te sredstva za subvencioniranje krajnje cijena plina kućanstvima do kraja ožujka 2025. godine. Kapitalni rashodi u najvećem dijelu odnose se na kapitalne transfere javnim poduzećima, stanovništvu i ostalim pravnim osobama, mjere energetske obnove obiteljskih kuća kao i na troškove financiranja obnove stambenih jedinica i konstruktivnih oštećenja nakon potresa. Sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost usmjerit će se na jačanje prijenosnih i distribucijskih kapaciteta elektroenergetskog sustava, ulaganja u plinsku infrastrukturu, energetska učinkovitost i digitalizaciju u privatnom sektoru. Također, predviđena su i izdvajanja za projekte u sektoru vodnog i komunalnog gospodarstva.

Rashodi za bruto investicije u fiksni kapital bilježe razinu od 5,8% BDP-a. Određeni su planiranom dinamikom investicija jedinica središnje države te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a u velikom dijelu će se, osim iz nacionalnih sredstava, financirati i bespovratnim sredstvima i zajmovima u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, kao i iz strukturnih i investicijskih fondova EU. Tako će se bespovratna sredstva i zajmovi najviše koristiti za izgradnju i opremanje bolnica, obnovu zgrada oštećenih u potresu s energetska obnovom, javnu turističku infrastrukturu, elektronički sustav naplate cestarine te za razne projekte u vodnom gospodarstvu. Do kraja 2025. godine predviđena je i isporuka 9 novih vlakova HŽ Putničkom prijevozu te isporuka višenamjenskih borbenih aviona i ostale vojne opreme u svrhu daljnjeg jačanja međunarodnog položaja RH. Predviđena su i daljnja nacionalna ulaganja u obrazovnu, zdravstvenu, prometnu i komunalnu infrastrukturu.

Neto pozajmljivanje/zaduživanje

U skladu s projiciranim kretanjima prihoda i rashoda, u 2025. godini očekuje se manjak proračuna opće države u iznosu od 2,3% BDP-a.

⁹ Narodne novine, broj 18/2022, 46/2022, 119/2022, 71/2023, 156/2023

PRILOZI

Tablica 1: Glavne varijable

	2023.	2024.	2025.
	stopa rasta	stopa rasta	stopa rasta
Potencijalni BDP	4,1	4,5	4,0
Deflator BDP-a	11,7	6,7	3,7
	% BDP-a	% BDP-a	% BDP-a
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-0,9	-2,1	-2,3
Strukturni saldo	-2,1	-3,0	-2,8
Strukturni primarni saldo	-0,5	-1,5	-1,3
Javni dug	61,8	57,4	56,0
Promjena javnog duga	-6,7	-4,4	-1,5

Izvor: DZS, MFIN

Tablica 2. Makroekonomski izgledi

	2023.	2024.	2025.
	stopa rasta	stopa rasta	stopa rasta
BDP			
Realni BDP	3,3	3,6	3,2
BDP deflator	11,7	6,7	3,7
Nominalni BDP	15,4	10,5	7,1
Komponente realnog BDP-a	stopa rasta	stopa rasta	stopa rasta
Izdaci za potrošnju kućanstava	3,0	5,7	3,7
Izdaci za potrošnju države	7,1	3,5	3,2
Bruto investicije u fiksni kapital	10,1	9,4	4,1
Promjene zaliha i neto nabava vrijednosti (% BDP-a)	0,5	0,5	0,1
Izvoz dobara i usluga	-2,9	0,4	2,6
Uvoz dobara i usluga	-5,3	4,7	3,4
Doprinos realnom rastu BDP-a			
Finalna domaća potražnja	5,5	6,2	3,7
Promjene zaliha i neto nabava vrijednosti	-3,9	-0,3	0,0
Vanjski saldo dobara i usluga	1,7	-2,4	-0,5
Deflator BDP-a i HIPC	stopa rasta	stopa rasta	stopa rasta
Deflator potrošnje kućanstava	8,7	3,1	2,7
Indeks potrošačkih cijena	8,0	2,9	2,7
Deflator državne potrošnje	8,7	13,1	4,6
Deflator investicija	8,9	4,7	2,9
Deflator izvoznih cijena (dobra i usluge)	5,8	3,3	2,0
Deflator uvoznih cijena (dobra i usluge)	1,6	0,3	1,0
Tržište rada	stopa rasta	stopa rasta	stopa rasta
Zaposlenost (1000 zaposlenih, prema definiciji nacionalnih)	2,2	5,5	3,1
Naknade zaposlenicima, (mlrd EUR)	18,5	15,6	9,4
Naknada po zaposleniku	15,9	9,1	6,0
	%	%	%
Stopa nezaposlenosti (%)	6,1	5,0	4,5
Potencijalni BDP i komponente	stopa rasta	stopa rasta	stopa rasta
Potencijalni BDP	4,1	4,5	4,0
Doprinosi potencijalnom rastu:			
Rad	1,6	2,0	1,6
Kapital	1,3	1,5	1,5
Ukupna produktivnost faktora	1,1	1,0	0,9
	% pot. BDP-a	% pot. BDP-a	% pot. BDP-a
Jaz domaćeg proizvoda	2,9	1,9	1,1

Izvor: DZS, MFIN

Tablica 3. Vanjske pretpostavke

		2023.	2024.	2025.
Kratkoročna kamatna stopa	(%, godišnji prosjek)	3,4	3,6	2,0
Dugoročna kamatna stopa	(%, godišnji prosjek)	3,8	3,3	3,2
Devizni tečaj USD/EUR	(godišnji prosjek)	1,08	1,09	1,10
Rast svjetskog BDP-a (osim EU)	(stopa rasta)	3,5	3,4	3,4
Rast BDP-a u EU	(stopa rasta)	0,4	0,7	1,2
Obujam svjetskog uvoza (osim EU)	(stopa rasta)	1,0	3,1	3,4
Cijene nafte	(Tipa Brent, USD po barelu)	82,3	82,7	74,7

Izvor: Bloomberg, ESB, MMF, Consensus Economics

Tablica 4a. Proračunske projekcije

	2023.	2023.	2024.	2025.
	mlrd. EUR	%BDP	%BDP	%BDP
Prihodi opće države				
Porezi na proizvodnju i uvoz	15,0	19,2	19,5	19,2
Tekući porezi na dohodak i bogatstvo	5,7	7,3	7,5	7,6
Socijalni doprinosi	8,4	10,7	11,3	11,8
Ostali tekući porezi	4,7	6,0	5,7	5,6
Porezi na kapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitalni transferi	1,9	2,5	1,8	2,1
Ukupni prihodi	35,7	45,8	45,8	46,3
Od čega: EU tijekovi (obračunsko načelo)	2,5	3,2	2,1	2,7
Ukupni prihodi osim EU tijekova	33,2	42,6	43,7	43,6
Jednokratni prihodi uključeni u projekcije (u razinama, uključujući EU)	0,0	0,0	0,0	0,0
Jednokratni prihodi uključeni u projekcije (u razinama, isključujući EU)	0,0	0,0	0,0	0,0
Rashodi opće države	mlrd. EUR	%BDP	%BDP	%BDP
Naknade zaposlenima	8,8	11,3	12,8	13,0
Intermedijarna potrošnja	6,1	7,8	7,4	7,4
Rashodi za kamate	1,3	1,7	1,5	1,6
Socijalne naknade osim socijalnih transfera u naravi	9,3	11,9	12,7	12,8
Socijalni transferi u naravi	1,6	2,1	2,2	2,2
Subvencije	1,6	2,0	1,6	1,4
Ostali tekući transferi	1,8	2,3	2,2	2,2
Bruto investicije u fiksni kapital	4,3	5,6	5,7	5,8
Od čega: Nacionalno financirane javne investicije	3,7	4,8	5,1	5,0
Kapitalni transferi	1,5	1,9	1,8	2,1
Ostali kapitalni rashodi	0,1	0,1	0,1	0,2
Ukupni rashodi	36,4	46,6	47,9	48,6
Od čega: Rashodi financirani EU programima	2,5	3,2	2,1	2,7
Nacionalno financirani rashodi	33,9	43,4	45,8	45,9
Nacionalno sufinanciranje za EU programe	0,4	0,5	0,4	0,5
Ciklička komponenta naknada za nezaposlene	-0,02	-0,02	-0,04	-0,03
Jednokratni rashodi uključeni u projekcije (u razinama, isključujući EU)	0,0	0,0	0,0	0,0
Neto nacionalno financirani primarni rashodi (prije prihodnih mjera)	32,2	41,2	44,0	43,9
Neto nacionalno financirani primarni rashodi			stopa rasta	stopa rasta
Rast neto nacionalno financiranih primarnih rashoda				7,5
Neto pozajmljivanje/zaduživanje opće države	mlrd. EUR	% BDP	% BDP	% BDP
Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-0,7	-0,9	-2,1	-2,3
Primarni saldo	0,6	0,8	-0,7	-0,8
Ciklička prilagodba		% BDP	% BDP	% BDP
Strukturni saldo		-2,1	-3,0	-2,8
Strukturni primarni saldo		-0,5	-1,5	-1,3
Dug opće države	mlrd. EUR	% BDP	% BDP	% BDP
Razina ukupnog duga	48,3	61,8	57,4	56,0
Promjena ukupnog duga	1,9	-6,7	-4,4	-1,5
Doprinosi promjeni ukupnog duga				
Primarni saldo		-0,8	0,7	0,8
Učinek 'grude snijega'		-7,5	-4,4	-2,3
Rashodi za kamate		1,7	1,5	1,6
Realni rast BDP-a		-2,0	-2,0	-1,7
Inflacija (mjerena deflatorom BDP-a)		-7,2	-3,9	-2,1
Stock-flow' prilagodba		1,6	-0,6	0,0
		%	%	%
p.m. Implicitna kamatna stopa na dug		2,8	2,6	2,9

Izvor: DZS, MFIN

Tablica 4b. Neto pozajmljivanje/zaduživanje po sektorima

Neto pozajmljivanje/zaduživanje (B.9) po sektorima	ESA kod	2023.	2024.	2025.
		(% BDP-a)	(% BDP-a)	(% BDP-a)
1. Opća država	S.13	-0,9	-2,1	-2,3
1a. Središnja država	S.1311	-1,4	-2,6	-2,9
1c. Lokalna država	S.1313	0,6	0,4	0,6
1d. Fondovi soc. osiguranja	S.1314	0,0	0,0	0,0

Izvor: DZS, MFIN

Tablica 5. Procijenjeni učinak diskrecijskih mjera na strani prihoda

Naziv/opis mjere	Jednokratno	Prihod/Rashod	ESA kod	2024.	2025.
				% BDP-a	% BDP-a
Izmjene u sustavu poreza na dohodak (lokalne jedinice donose odluku o visini poreznih stopa, povećanje osobnog odbitka, neoporezivih primataka te praga za primjenu više porezne stope)	Ne	Prihod	D.5	-0,12	
Umanjenje osnovice za obračun doprinosa za mirovinsko osiguranje	Ne	Prihod	D.61	-0,26	
Uvođenje poreza na nekretnine	Ne	Prihod	D.5		0,22
Promjena visine poreznog opterećenja dohotka od kratkoročnog najma	Ne	Prihod	D.5		0,11
Izmjene u sustavu poreza na dohodak (povećanje osobnog odbitka, neoporezivih primataka te praga za primjenu više porezne stope, izmjenagornje granice obje porezne stope)	Ne	Prihod	D.5		-0,24
Ujednačavanje visine doprinosa za zdravstveno osiguranje (ukidanjem oslobođenja za zaposlenike mlađe od 30 godina)	Ne	Prihod	D.61		0,09
UKUPNO				-0,37	0,17

Izvor: MFIN

Tablica 6. Utjecaj Mehanizma za oporavak i otpornost (bespovratna sredstva)

Prihodi iz bespovratnih RRF sredstava (% BDP-a)								
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
RRF BESPOVRATNA SREDSTVA uključena u projekciju prihoda	0,0	0,0	0,3	0,7	1,2	1,6	1,6	0,6
Novčane isplate RRF BESPOVRATNIH SREDSTAVA iz EU	0,0	1,4	2,1	0,9	0,9	1,0	1,2	0,0
Rashodi financirani iz bespovratnih RRF sredstava (% BDP-a)								
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
UKUPNI TEKUĆI RASHODI	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,1
Bruto investicije u dugotrajnu imovinu P.51g	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,7	0,7	0,3
Kapitalni transferi D.9	0,0	0,0	0,2	0,3	0,5	0,7	0,6	0,2
UKUPNI KAPITALNI RASHODI	0,0	0,0	0,2	0,5	0,9	1,3	1,3	0,5
Ostali troškovi financirani iz bespovratnih RRF sredstava (% BDP-a) ¹								
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Smanjenje poreznih prihoda	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostali troškovi koji imaju utjecaj na prihode	-	-	-	-	-	-	-	-
Financijske transakcije	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0

¹ Odnosi se na troškove koji se u nacionalnim računima ne evidentiraju kao rashodi

Izvor: MFIN

Tablica 7. Utjecaj Mehanizma za oporavak i otpornost (zajmovi)

Novčani tijek od RRF zajmova projiciran u programu (% BDP-a)								
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Isplate RRF zajmova	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	2,7	0,0
Rashodi financirani RRF zajmovima (% BDP-a)								
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
UKUPNI TEKUĆI RASHODI	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,0
Bruto investicije u fiksni kapital P.51g	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,6	0,9	1,1
Kapitalni transferi D.9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,5	0,3	0,0
UKUPNI KAPITALNI RASHODI	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	1,1	1,2	1,1

Izvor: MFIN

Tablica 8. Potencijalne obveze

Jamstva sektora opće države	2023. (% BDP-a)
Opća država	2,4
Nestandardizirana jamstva	1,2
Od toga: javna poduzeća	0,9
Standardizirana jamstva	1,2

Izvor: DZS

VEZA NACRTA PRORAČUNSKOG PLANA I SPECIFIČNIH PREPORUKA VIJEĆA EU ZA REPUBLIKU HRVATSKU

CSR broj i tekst preporuke	Opis poduzetih i planiranih aktivnosti u 2024. i 2025. godini	Izvor aktivnosti:		
		NPOO	EU fondovi	Nacionalna sredstva
<p>CSR 1</p> <p>Dostaviti srednjoročni fiskalno-strukturni plan pravodobno.</p> <p>U skladu sa zahtjevima reformiranog Pakta o stabilnosti i rastu, ograničiti rast neto rashoda u 2025. na stopu koja je, između ostalog, u skladu s održavanjem deficita opće države ispod referentne vrijednosti od 3% BDP-a i održavanjem duga opće države na razboritoj razini u srednjem roku.</p>	<p>Ministarstvo financija RH dostavilo je Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan RH za razdoblje 2025.-2028. u roku usuglašenom s predstavnicima Europske komisije, nakon čega slijedi njegova procjena te usvajanje preporuka Vijeća EU.</p> <p>21. lipnja 2024. EK je dostavila RH Tehničku informaciju. Tu je definiran srednjoročni fiskalni cilj za RH, tj. primarni strukturni manjak od 0,4% BDP-a, koji je dužna ostvariti u okviru svoje srednjoročne fiskalne prilagodbe do 2028. godine. Ova vrijednost, sukladno EK izračunima, osigurava da i u dugoročnom razdoblju nakon završetka fiskalne prilagodbe (tj. do 2038. godine) RH zadrži svoj fiskalni saldo ispod 3% BDP-a te javni dug ispod 60% BDP-a. Ovim dokumentom RH se obvezuje na putanju neto-nacionalno financiranih primarnih rashoda kojom će se osigurati dostizanje srednjoročnog fiskalnog cilja. Ona se temelji na prognozama potencijalnog rasta i BDP deflatora koje je izradilo Ministarstvo financija, te fiskalnoj prilagodbi potrebnoj za dostizanje spomenutog fiskalnog cilja.</p>			
<p>CSR 2</p> <p>Ojačati administrativne kapacitete za upravljanje EU fondovima, ubrzati investicije i održati zamah u provedbi reformi. Riješiti relevantne izazove kako bi se omogućila kontinuirana, brza i učinkovita provedba plana oporavka i otpornosti, uključujući poglavlje REPowerEU, osiguravajući dovršetak reformi i investicija do kolovoza 2026.</p> <p>Ubrzati provedbu programa kohezijske politike. U kontekstu njihove srednjoročne revizije, nastaviti se fokusirati na dogovorene prioritete, uzimajući u obzir mogućnosti koje pruža inicijativa Strateške tehnologije za platformu Europe za poboljšanje konkurentnosti.</p>	<p>Otporno, zeleno i digitalno gospodarstvo - Poduzetnicima je dodijeljeno 380 milijuna eura za poticanje tranzicije gospodarstva prema energetski i resursno učinkovitom gospodarstvu te inovacije i razvoj i primjenu novih (digitalnih) tehnologija.</p> <p>Energetska tranzicija za održivo gospodarstvo - U okviru NPOO-a RH ulaže u dekarbonizaciju energetskog sektora i čistu energiju kroz jačanje elektroenergetskih kapaciteta, uvođenje pametnih mreža i baterijskih sustava te razvoj geotermalne i vodikove infrastrukture. Osim toga, kroz nacionalne i EU fondove podržavaju se mjere za obnovljive izvore energije, energetsku učinkovitost i klimatsku tranziciju, s posebnim fokusom na smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2030.</p> <p>Unaprjeđenje vodnog gospodarstva i gospodarenja otpadom - Intenzivno se ulaže u smanjenje gubitaka vode, izgradnju i rekonstrukciju 552,6 km javne vodoopskrbne mreže te smanjenje rizika od katastrofa u vodnom sektoru kroz nacionalna i EU sredstva. Kroz niz projekata i investicija u infrastrukturu, RH ulaže u održivo gospodarenje otpadom s ciljem smanjenja odlaganja otpada i prelaska na kružno gospodarstvo.</p> <p>Razvoj konkurentnog, energetski održivog i učinkovitog prometnog sustava – Planira se modernizirati prometni sektor uvođenjem elektroničkog sustava naplate cestarina, nabavom ekološki prihvatljivih vozila i infrastrukture, povećanjem brzine željezničkog prometa, proizvodnjom dva prototipa baterijskog vlaka te unaprjeđenjem luka, brodova i zračnih luka.</p> <p>Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanca opskrbe hranom - RH će izgraditi i opremiti logističke centre za voće i povrće u Osječko-baranjskoj županiji, provesti digitalnu transformaciju poljoprivrede s uvođenjem pametne poljoprivredne platforme te provoditi mjere iz strateških planova za poljoprivredu, ribarstvo i akvakulturu.</p>	X		
		X		
		X	X	
		X	X	X
		X		

	<p>Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma - RH će ulagati u razvoj održivog turizma, digitalnu tranziciju i infrastrukturu. Donošenjem Zakona o turizmu se uspostavio okvir za praćenje i razvoj turističkog sektora u skladu s načelima održivosti.</p> <p>Jačanje kapaciteta i mehanizama za upravljanje i provedbu javnih politika i projekata - NPOO investicije usmjerene su na jačanje mehanizama za integraciju i upravljanje javnim politikama,-odnosno smanjenje administrativnog opterećenja. Usporedno se razvija nova strategija o civilnoj zaštiti, s ciljem poboljšanja odgovora na krizne situacije u kontekstu klimatskih promjena i drugih prijetnji.</p> <p>Daljnje unaprjeđenje učinkovitosti javne uprave - NPOO investicije usmjerene su na optimizaciju i decentralizaciju lokalne samouprave, digitalizaciju administrativnih procesa i unaprjeđenje upravljanja dokumentacijom putem digitalnih sustava.</p> <p>Digitalna transformacija društva i javne uprave - RH provodi sveobuhvatnu digitalizaciju javnih usluga i infrastrukture kroz projekte kao što su e-Građani, modernizacija Porezne uprave te digitalizacija procesa u sportu i rekreaciji na lokalnoj i regionalnoj razini i turizmu.</p> <p>Unaprjeđenje upravljanja državnom imovinom - Provodi se niz reformskih mjera za jačanje korporativnog upravljanja i optimizaciju upravljanja imovinom u državnom vlasništvu, uključujući implementaciju novog zakonskog okvira o upravljanju nekretninama i pokretninama.</p> <p>Moderno pravosuđe spremno za buduće izazove - Provode se reforme za unaprjeđenje zemljišnih knjiga, optimizaciju pravosudnog sustava kroz IKT, izgradnju Trga pravde u Zagrebu te uvođenje BARNAHUS modela za zaštitu djece žrtava seksualnog zlostavljanja.</p> <p>Sprječavanje i suzbijanje korupcije i jačanje okvira za javnu nabavu - Provodi se niz mjera za suzbijanje korupcije i povećanje učinkovitosti javne uprave, uključujući kampanje za podizanje svijesti, razvitak eEtika sustava te osnivanje platforme za prevenciju korupcije. Također se modernizira javna nabava kroz edukacije i osposobljavanje naručitelja za inovativne postupke te ubrzo sustav pravne zaštite u javnoj nabavi, uvođenjem e-žalbi i optimizacijom rokova rješavanja predmeta.</p> <p>Reforma obrazovnog sustava i razvoj politika za mlade - Kroz NPOO ulaže se u gradnju i opremanje predškolskih, osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova. Uz to, donesene su zakonodavne izmjene za uvođenje cjelodnevne nastave u osnovnim školama. Osigurana su sredstva za stipendije, podršku cjeloživotnom učenju i modernizaciju obrazovanja kroz projekte digitalizacije i izgradnje infrastrukture.</p> <p>Podizanje istraživačkog i inovacijskog kapaciteta - Potiče se razvoj istraživačke i inovacijske infrastrukture, jačanje ljudskih potencijala u STEM i ICT područjima te povećanje suradnje između znanstvenih institucija i gospodarstva.</p> <p>Unaprjeđenje mjera zapošljavanja i pravnog okvira za moderno tržište rada i gospodarstvo budućnosti - Provodit će se mjere za zapošljavanje, s naglaskom na zelenu i digitalnu tranziciju te unaprjeđenje profiliranja nezaposlenih, dok će podrška samozapošljavanju i dalje biti ključna mjera. Planirane su reforme u mirovinskom sustavu s ciljem povećanja adekvatnosti mirovina i poticanja duljeg ostanka u svijetu rada.</p> <p>Unaprjeđenje sustava socijalne skrbi - Digitalizacija i transparentnost socijalnih naknada omogućit će lokalnim jedinicama bolju podršku ranjivim skupinama. Uz to, razvijene su usluge socijalnog mentorstva i provedene zakonodavne izmjene u području socijalne skrbi kojima su se povećale pojedine socijalne naknade.</p>	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p>	<p>X</p> <p>X</p>
--	---	--	----------	-------------------

	<p>Jačanje otpornosti zdravstvenog sustava - Provedbom investicija iz NPOO-a je omogućeno smanjenje listi čekanja za dijagnostičko liječenje u zdravstvu na prosječnih 146 dana, kao i uspostava sustava centraliziranog financiranja specijalističkog medicinskog usavršavanja te funkcionalno povezivanje 20 bolnica. Također, osigurat će se bolja dostupnost zdravstvene zaštite kroz mobilne ljekarne, odnosno šest mobilnih ljekarni-kamper vozila i dvije ljekarne-brodice.</p> <p>Obnova zgrada i dostupno stanovanje - Fokus je na energetskej obnovi višestambenih i javnih zgrada te razvijanju digitalizacije potrebne za učinkovitiju i bržu obnovu nakon potresa. Uz to, cilj je i smanjenje potrošnje korištenje obnovljivih izvora energije. Osim toga, donijet će se Nacionalni plan stambene politike RH do 2030. kojim će se odrediti srednjoročni ciljevi, uključujući priuštivo i održivo stanovanje.</p>	X		
<p>CSR 3</p> <p>Za jačanje konkurentnosti: poboljšati pristup različitim izvorima financiranja i promovirati tržišta kapitala daljnjim olakšavanjem sudjelovanja malih investitora na tržištu obveznica, te rješavanjem prepreka za uvrštenje i jačanjem korporativnog upravljanja kako bi se poboljšala privlačnost tržišta dionica;</p> <p>smanjiti nedostatak radne snage i vještina jačanjem osnovnih vještina, poboljšanjem programa prekvalifikacije i dokvalifikacije te poboljšanjem pristupa formalnoj dugotrajnoj skrbi u kući i zajednici;</p> <p>riješiti fragmentaciju javnih institucija koje provode istraživačke, razvojne i inovacijske aktivnosti osiguravanjem sveobuhvatnog i obvezujućeg pristupa spajanju različitih funkcija podrške, jačanjem financijskih poticaja za spajanja i osiguravanjem promocije relevantnih strateških ciljeva u okviru ugovora o učinku između Ministarstva znanosti i obrazovanja i mladih te javnih istraživačkih i visokih obrazovnih institucija.</p>	<p>Radi poboljšanja pristupa različitim izvorima financiranja i promocije tržišta kapitala, izrađen je Dijagnostički pregled nacionalnog tržišta kapitala te su provedene relevantne analize. U planu je donošenje strateškog okvira za razvoj tržišta kapitala u RH i prvog popratnog akcijskog plana dok će se tijekom 2025. izradivati i drugi akcijski plan sa srednjoročnim mjerama za unapređenje nacionalnog tržišta kapitala. Osnovan je i Forum za podršku održivom financiranju s ciljem pomoći financijskom sektoru i poduzetnicima prilikom tranzicije na održivo gospodarstvo te kod usklađivanja s relevantnim regulatornim zahtjevima. Pri završetku je i izrada Akcijskog plana za operacionalizaciju rada Foruma koji sadrži mjere planirane za 2025. te 2026. godinu, s ciljem doprinosa financijskog sektora provedbi Europskog zelenog plana.</p> <p>U svrhu smanjenja nedostatka radne snage putem jačanja osnovnih vještina, kontinuirano se provodi sustav vaučera za edukacije kroz formalne programe obrazovanja, a započela se i provedba sustava vaučera i kroz neformalne programe. Do kraja 2024. u planu je podjela 22.000 vaučera, a kontinuirani nastavak provedbe sustava planira se do 30. lipnja 2026. U sektoru turizma, kroz aktivnosti NPOO-a izrađuju se novi obrazovni programi koji će omogućiti stjecanje specifičnih kompetencija za rad u turizmu tijekom 2025. godine. (Također vidjeti aktivnosti pod Preporukom 2. vezano uz moderniziranje tržišta rada te sustav socijalne skrbi).</p> <p>Pripremljeni su podaci na temelju kojih će se pokretati postupci pregovaranja s javnim visokim učilištem o programskom ugovoru. To je instrument javnog financiranja znanstvenih ustanova u 100-postotnom iznosu njihovih proračuna (svi troškovi, uključujući i financiranje plaća svih zaposlenika kao i eventualno zapošljavanje novih) koji omogućuje ustanovama da samostalno upravljaju znanstvenom djelatnošću, ali u skladu s nacionalnim strateškim ciljevima i na temelju rezultata znanstvene izvrsnosti. U tom smislu, do kraja godine planira se sklapanje programskog ugovora s četiri javna sveučilišta, a u 2025. godini u planu je potpisati ugovor s još tri sveučilišta.</p>	X	X	X